

A Régiók Bizottsága véleménye a fogyasztók jogai

(2009/C 200/14)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- támogatja azt a politikai célt, hogy folytatni kell a belső piac egységesítését, és javítani kell a fogyasztók és a vállalkozások – főként kkv-k – közötti ügyletek belső piacának működőképességét;
- ugyanakkor kitart amellett a cél mellett, hogy az EU-n belül tovább kell erősíteni és fejleszteni a fogyasztóvédelmet, ami az egységes piac működésének előfeltétele;
- úgy véli, hogy a jelenlegi irányelvjavaslat még nem alkalmas arra, hogy erősítse a fogyasztók határokon átnyúló kereskedelemben vetett bizalmát;
- ellenzi az átfogó, teljes mértékű harmonizáció elvét, mivel ez azzal a veszéllyel járhat, hogy a tagállamoknak az egységesítés kedvéért le kell mondaniuk egyes speciális fogyasztóvédelmi szabályozásokról;
- elvárja, hogy a jövőben is legyen arra lehetőség, hogy a tagállamok túllépjék a közösségi szinten egységes szabványokat;
- ezért differenciált megközelítést támogat, amelynek keretében az inkább technikai jellegű szabályozások esetében elfogadható a teljes körű harmonizáció, egyébként azonban meg kell hagyni a tagállamok szabályozási mozgásterét;
- hangsúlyozza, hogy a minden szerződéstípus esetében alkalmazandó alapvető információkat konkrétan meg kell határozni;
- úgy látja továbbá, hogy a távollévők között kötött szerződések esetében pontosításra és kiigazításra van szükség.

Előadó: Wolfgang G. GIBOWSKI (DE/EPP) államtitkár, Alsó-Szászország szövetségi képviselője

Referenciaszöveg:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a fogyasztók jogairól

COM(2008) 614 végleges – 2008/0196 (COD)

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. támogatja azt a politikai célt, hogy folytatni kell a belső piac egységesítését, és javítani kell a fogyasztók és a vállalkozások – főként kkv-k – közötti ügyletek belső piacának működőképességét;

2. ugyanakkor kitart amellett a cél mellett, hogy az EU-n belül tovább kell erősíteni és fejleszteni a fogyasztóvédelmet, ami az egységes piac működésének előfeltétele;

3. ennek fényében üdvözli azt a javaslatot, hogy az irányelvtervezet révén a fogyasztóvédelmi irányelveket egyetlen szabályozásban egyesítsék, amely horizontálisan alkalmazható valamennyi, az irányelvben meghatározott, a fogyasztók és kereskedők közötti szerződésre;

4. sajnálattal állapítja meg ugyanakkor, hogy nem minden fogyasztóvédelmi irányelvet vontak be, hanem négy irányelv átdolgozására korlátozódik az Európai Bizottság terveze. Így az Európai Bizottság nem használja ki a lehetőséget arra, hogy közös szabályozási alapot határozzon meg a belső piacon érvényesülő valamennyi fogyasztói jogra vonatkozóan;

5. sajnálja ezenkívül, hogy csak részben sikerül kiküszöbölni a jelenlegi jogi aktusokban szereplő ellentmondásokat és homályos pontokat, valamint összességében javítani a fogyasztóvédelmi jogszabályok átláthatóságát;

6. aggodalommal figyeli az uniós és a harmadik országokban érvényes fogyasztóvédelmi előírások közötti (növekvő) divergenciát, ezért azt javasolja az Európai Bizottságnak, hogy szenteljen nagyobb figyelmet ennek a témának;

Hatáskör, szubszidiaritás és arányosság

7. hangsúlyozza, hogy az irányelvek eddig egy európai minimumnormáról szóltak, így a tagállamok túlléphettek az EU által előírt fogyasztóvédelmi szintet. Számos államszéles körűen élt is ezzel a lehetőséggel. Reméli, hogy e lehetőség a fogyasztóvédelem általános javulásához vezet valamennyi tagállamban;

8. ellenzi az átfogó, teljes mértékű harmonizáció elvét, mivel ez azzal a veszéllyel járhat, hogy a tagállamoknak az egységesítés kedvéért le kell mondaniuk egyes speciális fogyasztóvédelmi szabályozásokról, akkor is, ha ezek ott sikeresnek bizonyultak;

9. úgy véli, hogy a minimális harmonizáció bevált elvét, amely az EK Sz. általános fogyasztóvédelemről szóló 153. cikke (5) bekezdésének is megfelel, lényegében fenn kell tartani. A tagállamoknak alapvetően meg kell hagyni azt a lehetőséget, hogy a védelem erősítése révén rugalmasan az adott nemzeti jogrendhez igazítsák a fogyasztóvédelmi jogot;

10. utal arra, hogy az átfogó, teljes harmonizáció az európai fogyasztóvédelem terén újdonság, amelynek bevezetése nem tűnik égetően szükségesnek. A teljes harmonizációt csupán bizonyos pontokra vonatkozóan és csak egyes speciális technikai esetekben kellene megfontolni, amelyekben az eddig fennálló különböző nemzeti szabályozások tényleges tehernek, vagy az Európai Unió négy alapvető szabadságjoga érvényesítését nagy mértékben gátló akadályok bizonyultak a határokon átnyúló tevékenységet folytató vállalatok számára;

11. kétségbe vonja, hogy az átfogó, teljes körű harmonizáció megfelel a szubszidiaritás alapelveinek. Az Európai Bizottság elmulasztja megindokolni, miért ragadja magához a teljes szabályozási jogkört. A teljes körű harmonizációt ezért csak a belső piac egyes fő területein kellene alkalmazni;

12. kétli azt is, hogy a teljes körű harmonizáció a fogyasztói bizalom növekedéséhez vezet, és versenyfokozó hatással jár. A fogyasztók számára jelentkező eddigi problémák inkább a jogérvényesülés bizonytalanságának és bonyolultságának tudhatók be a határokon átnyúló kereskedelemben (nyelvi akadályok, ügyvédi és bírósági költségek stb.). Ezek terén az irányelv nem eredményez javulást;

13. hangsúlyozza, hogy megkérdőjelezhető az Európai Bizottságnak az a célkitűzése, hogy az irányelvjavaslattal mind a határokon átnyúló kereskedelmet, mind pedig a tagállamokon belüli ügyleteket szabályozza. Arra legalábbis nincs bizonyíték, hogy a különböző belső szabályozások akadályoznák a határokon átnyúló kereskedelmet;

14. utal továbbá arra, hogy az összehangolt szabályozásokhoz érthető, tapasztalatokon alapuló indoklás és realiztikus hatáselemzés szükséges;

15. elsősorban azt a nézetet képviseli, hogy a javaslat alapjául szolgáló Eurobarometer-felmérés nem indokolja eléggé az irányelvjavaslat kibocsátását. Az Európai Bizottságnak mindenestre empirikusan alá kell támasztania, és következetesen be kell mutatnia az egyes előírásokkal kapcsolatos fellépés szükségességét. A hatáselemzés jelenleg csak egy elvont értékelést tartalmaz a különböző cselekvési alternatívák hatásairól;

Részletes megjegyzések

Fogalom meghatározások

16. úgy véli, hogy az irányelvjavaslatban nem sikerült eléggé tisztázni azokat az eddigi fogyasztóvédelmi irányelvekben rejlő fogalmi pontatlanságokat, amelyek hozzájárultak a nagyfokú átláthatatlansághoz. A meghatározások további tisztázásra szorulnak, ez például az olyan fogalmakra vonatkozik, mint a „fogyasztó” vagy a „kereskedő”;

A fogyasztók tájékoztatása

17. úgy véli, hogy az általános tájékoztatási követelményekről szóló rendelkezések homályosak és adott esetben jelentős jogbizonytalansághoz vezethetnek; a tájékoztatási kötelezettség korlátozása („amennyiben azok [az információk] a körülmények alapján nem nyilvánvalóak”) nem elég precíz és nem alkalmas az elhatárolásra;

18. hangsúlyozza, hogy a minden szerződéstípus esetében alkalmazandó alapvető információkat konkrétan meg kell határozni;

A fogyasztók tájékoztatása és az elállás joga a távollévők között és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések esetén

19. kiemeli, hogy főként a kisebb vállalatok panaszkodnak arról, hogy már jelenleg sem tudják jogi tanácsadás nélkül teljesíteni a tájékoztatási kötelezettséget. Egy szabványúrlap segítséget jelentene a vállalatoknak és a fogyasztóknak. Azok a vállalatok, amelyek egy az irányelvben szereplő úrlapot használnak, biztosak lennének abban, hogy az általuk nyújtott információk eleget tesznek az irányelv követelményeinek. A fogyasztók számára Európa-szerte egységes formában nyújtanának információkat. A mellékletben javasolt formanyomtatvány csak korlátozottan felel meg ennek a célnak;

20. úgy látja továbbá, hogy a távollévők között kötött szerződések esetében pontosításra és kiigazításra van szükség. A távollévők között kötött szerződések terén a tervezet egyrészt túllép a jelenleg hatályos tagállami előírásokon, másrészt nem tér vissza ahhoz a régi távértékesítési irányelvben szereplő kivételhez, amely szerint a „természetüknél fogva nem visszaküldhető” áruk kivételt képeznek az elállási jog alól;

21. kritikusan szemléli azt a tényt, hogy a teljes körű harmonizációnak ki kell terjednie a hálaló kereskedelemre. A hálaló kereskedelem és a nyilvános helyen való szerződéskötések túlnyomó része tagállamon belül történik;

22. felteszi a kérdést, hogy az elállási jog miért nem engedhető meg a folyóirat-előfizetés és a szerencsejátékok esetén. Ugyanez érvényes a magánjellegű internetes árverésekre, amelyeket egyes tagállamokban (legalábbis Németországban) szabályos adásvételi szerződésnek tekintenek. Itt is gondoskodni kell a tagállami eltérések szabályozásáról;

Egyéb, az adásvételi szerződésre jellemző fogyasztói jogok

23. üdvözli a fogyasztási cikkek adásvételéről szóló javaslatokat, mivel azok „kereskedőbarát” tűnnek (a pótlólagos teljesítés joga, teljesítési határidő);

24. Az áru hibájának terén tett javaslatokat azonban kritikusan szemléli, különösen a hibáról történő tájékoztatás határidejét;

A fogyasztók szerződési feltételekre vonatkozó jogai

25. az általános szerződési feltételek terén tett javaslatokat kritikusan szemléli, mivel a javasolt szabályozások egyes részei a fogyasztói jogok csorbulását jelentenék. A tagállamokban hatályos joganyagnál még alacsonyabb szintű szabályozás nem megengedhető;

Következtetések

26. úgy véli, hogy a jelenlegi irányelvjavaslat még nem alkalmas arra, hogy erősítse a fogyasztók határokon átnyúló kereskedelemben vetett bizalmát. Éppen ellenkezőleg: amennyiben a javasolt jogszabály azt jelenti, hogy a tagállami jogot alacsonyabb szintűvé teszik annak érdekében, hogy megfeleljen az uniós előírásoknak, ez akár a fogyasztói elvárások további gyengülését is okozhatja, mivel az alacsonyabb szintű fogyasztóvédelmi normák a fogyasztók vonakodásához és elbizonytalanodásához vezethetnek;

27. határozottan szembefordul az átfogó, teljes körű harmonizációval, és elvárja, hogy a jövőben is legyen arra lehetőség, hogy a tagállamok túllépjenek a közösségi szinten egységes szabványokra;

28. ezért differenciált megközelítést támogat, amelynek keretében az inkább technikai jellegű szabályozások esetében elfogadható a teljes körű harmonizáció, egyébként azonban meg kell hagyni a tagállamok szabályozási mozgásterét. Ez lehetővé tenné számukra azt is, hogy gyorsabban reagáljanak a kedvezőtlen fejleményekre, mint ahogy az európai jogalkotó tudna;

29. úgy véli, hogy integrált megközelítést kell követni, amelynek keretében olyan meghatározásokat és szabályozásokat kell találni, amelyek az irányelvjavaslatban foglalt részterületeken túl az egyéb fogyasztóvédelmi joganyag javítására is alkalmasak;

30. a tárgyalások jelenlegi helyzetét tekintve abból indul ki, hogy további tisztázásra és konzultációkra van szükség. A következő tárgyalások folyamán ügyelni kell a magas szintű fogyasztóvédelem és a vállalkozások versenyképessége közötti egyensúlyra. A főként a középvállalkozásokat sújtó aránytalan terhelést éppúgy el kell kerülni, mint az egyes tagállamokban már igen magas fogyasztóvédelmi szint csökkenését. A tárgyalásokat arra is ki kell használni, hogy a fogyasztóknak szóló információkat egységesen egyszerűbbé és érthetőbbé tegyék;

31. nagy érdeklődéssel és pozitívan tekint a további viták elé.

Kelt Brüsszelben, 2009. április 22-én.

a Régiók Bizottsága elnöke

Luc VAN DEN BRANDE